

# 1η Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων - 2016

## 1. Σύσταση Ομάδας

Στο έργο του ILSaS που ανέλαβε και πραγματοποιεί ο ΣΕΑΒ στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου της «Ψηφιακής Σύγκλισης» συμμετέχουν 26 ακαδημαϊκά ιδρύματα της χώρας με τα προσδοκώμενα οφέλη να περιλαμβάνουν κυρίως:

- το **οικονομικό όφελος**, καθώς θα μειωθεί κατά πολύ το κόστος απόκτησης, λειτουργίας και συντήρησης σε σχέση με τις τοπικές εγκαταστάσεις, ενώ η κεντρική εγκατάσταση θα συμβάλλει στη μείωση κατανάλωσης ενέργειας, με την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών εξοικονόμησης υπολογιστικών πόρων (server consolidation).
- τη **συνεργατική καταλογογράφηση** με σκοπό τη μείωση του κόστους εισαγωγής δεδομένων και την αξιοποίηση του προσωπικού των βιβλιοθηκών σε νέες δράσεις ή άλλες σημαντικές υπηρεσίες (πληροφοριακή παιδεία, διαχείριση του ψηφιακού υλικού, νέες τεχνολογίες, κ.λπ.).
- την **εφαρμογή κοινών πολιτικών στην περιγραφική και θεματική καταλογογράφηση** με σκοπό την εναρμόνιση του υλικού μεταξύ των βιβλιοθηκών και την περαιτέρω ανάδειξη του βιβλιογραφικού και άλλου πλούτου που διαθέτουν οι ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, καθιστώντας παράλληλα ευκολότερη την αναζήτηση και τον εντοπισμό του από τους τελικούς χρήστες.

Οι 26 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που συμμετέχουν στον ILSaS μέχρι πρότινος διατείνονταν την εφαρμογή των προτύπων και των κανόνων στη διαδικασία επεξεργασίας του υλικού. Εν τούτοις, η ποικιλία των πληροφοριακών συστημάτων (HORIZON, ALEPH, ADVANCE, ABEKT κλπ) και ο τρόπος χρήσης του προτύπου UNIMARC από την πλειονότητα των βιβλιοθηκών, αλλά και η έλλειψη μιας κοινής βάσης είχε ως αποτέλεσμα οι χρήστες να λαμβάνουν μια πολλαπλή και ποικίλη παράθεση των ίδιων τεκμηρίων, ενώ οι βιβλιοθηκονόμοι να λειτουργούν χωρίς συντονισμό και διαλειτουργικότητα, όσον αφορά τον τρόπο διαχείρισης της πληροφορίας.

Με την υιοθέτηση του συνεργατικού πληροφοριακού συστήματος (ILSaS) στις Βιβλιοθήκες 26 ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, κρίθηκε αμέσως αναγκαία και επιτακτική η εφαρμογή κοινών κανόνων και πολιτικών στην καταλογογράφηση, ώστε να εξασφαλιστεί ομοιομορφία στις βιβλιογραφικές εγγραφές όλων των βιβλιοθηκών που συμμετέχουν στο δίκτυο, σύμφωνα δε και με τις προϋποθέσεις και προβλέψεις του «**Μνημονίου Συνεργασίας[1]**» και του «**Κανονισμού Λειτουργίας[2]**» του ILSaS.

Η ΔΕΠΠΜ συστάθηκε αρχικά τον Ιούλιο του 2015 και διευρύνθηκε στη συνέχεια τον Ιανουάριο του 2016. Την Επιτροπή στελεχώνουν ειδικοί επιστήμονες σε θέματα βιβλιοθηκονομίας, μετά από σχετική πρόσκληση της Κεντρικής Ομάδας Υποστήριξης του Συστήματος (ΚΟΥΣ) προς τους Διευθυντές/Προϊσταμένους των Βιβλιοθηκών-μελών του ILSaS, οι οποίοι εργάζονται σε εθελοντική βάση. Η ΔΕΠΠΜ αποτελείται από 2 ομάδες:

- την **Ομάδα Περιγραφικής Καταλογογράφησης** (ΟΠΕΚ, στην οποία και αναφέρεται η παρούσα Έκθεση), και την
- **Ομάδα Καθιερωμένων Όρων,**

με κύριο σκοπό να εξασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία της Υπηρεσίας «ILSaS» και να συμβάλουν στην άρτια και αποτελεσματική λειτουργία του συνεργατικού καταλόγου.

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, η ΟΠΕΚ της ΔΕΠΠΜ έθεσε ως ειδικότερους στόχους:

- I. Τη διαμόρφωση πολιτικής περιγραφικής καταλογογράφησης,
- II. Τη διαμόρφωση προτάσεων παραμετροποίησης του συστήματος,
- III. Την επιλογή και χρήση κοινών προτύπων και κανόνων, καθορίζοντας όπου χρειάζεται την κατάλληλη ερμηνεία και υποδεικνύοντας τα προβλήματα εφαρμογής και τρόπους επίλυσης,
- IV. Τη βελτίωση και συγχώνευση βιβλιογραφικών εγγραφών,
- V. Την καθιέρωση «καλών πρακτικών»,
- VI. Τη σύνταξη ή/και υιοθέτηση τεκμηριωτικού υλικού, κατάλληλου για τη διευκόλυνση και επιμόρφωση των βιβλιοθηκών μελών, όπως κατευθυντήριες οδηγίες, κανόνες, εργαλεία, εγχειρίδια, σεμινάρια κλπ.
- VII. Τον έλεγχο της εφαρμογής της πολιτικής περιγραφικής καταλογογράφησης από τις βιβλιοθήκες-μέλη του ILSaS.

## ▪ Αποτελέσματα Έργου

Από το Σεπτέμβριο του 2015 – Σεπτέμβριο του 2016 η ΟΠΕΚ πραγματοποίησε 18 διαδικτυακές συναντήσεις οι οποίες αποτυπώνονται σε 16 καταγεγραμμένα πρακτικά.

Ο συνεργατικός κατάλογος, αποτελεί σήμερα το μεγαλύτερο κατάλογο της χώρας, περιέχοντας συνολικά **1.537.200** βιβλιογραφικές εγγραφές και **3.252.734** τεκμήρια ενώ οι καταχωρημένοι αυτή τη στιγμή χρήστες ανέρχονται σε **377.605**. Οι βιβλιοθηκονόμοι οι οποίοι χρησιμοποιούν το σύστημα και πρέπει να συντονιστούν, να ενημερωθούν και να επιμορφωθούν ανέρχονται σε περίπου **400**. Τα παραπάνω στοιχεία φανερώνουν το μέγεθος του έργου και την ανάγκη συντονισμού που προκύπτει. Παράλληλα, από τα στατιστικά στοιχεία του συστήματος προκύπτει ακόμη ότι από τον Νοέμβριο του 2015 που ξεκίνησε η εισαγωγή νέων δεδομένων προστέθηκαν **6.326** νέες βιβλιογραφικές εγγραφές, γεγονός που δείχνει τη δυναμική του ενιαίου συστήματος στην εξοικονόμηση πόρων των βιβλιοθηκών-μελών.

Ως αποτέλεσμα του έργου της ΟΠΕΚ σημειώνουμε:

- Διαμόρφωση βασικών πρότυπων εγγραφών με παραδείγματα για όλα τα είδη τεκμηρίων.
- Διαμόρφωση των κάτωθι φορμών εργασίας (templates)
- Μονογραφίες
- Περιοδικά
- Ηλεκτρονικό υλικό (π.χ. e-journals, cd, dvd)
- Χάρτες
- Μουσικό υλικό (Παρτιτούρες)

και την καταχώρισή τους στο πληροφοριακό σύστημα.

- Εντοπισμός προβλημάτων που προέκυψαν κατά τη μετάπτωση των δεδομένων και κοινός τρόπος αντιμετώπισης.
- Συνεργασία με τους βιβλιοθηκονόμους και των υπολοίπων βιβλιοθηκών σε θέματα διαχείρισης του υλικού.
- Δειγματοληπτικός έλεγχος και διόρθωση παλαιών εγγραφών σύμφωνα με τις συμφωνηθείσες πολιτικές.
- Ομαδοποίηση των πολιτικών για μεγαλύτερη ευχρηστία και προσβασιμότητα

- Σύνταξη και παράδοση στη UNISYSTEMS, ανάδοχο εταιρεία, υποστηρικτικού υλικού για τη βελτίωση του καταλόγου.
- Εφαρμογή κανόνων AACR2 και οδηγιών MARC21. Η πρώτη φάση υλοποίησης του έργου του ILSaS, αποφασίστηκε να γίνει με τη χρήση των κανόνων AACR2.

### ▪ Δημοσιότητα Έργου ΟΠΕΚ

Από τον πρώτο καιρό λειτουργίας της ΟΠΕΚ ήταν εμφανής η ανάγκη δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων του έργου της προκειμένου όσο το δυνατόν πιο άμεσα όλοι οι βιβλιοθηκονόμοι του ILSaS να έχουν πρόσβαση στις αποφάσεις της, να ενημερώνονται για τις πολιτικές και να έχουν τη δυνατότητα συζήτησης επ' αυτών.

Για το σκοπό αυτό αναπτύχθηκε από την ΚΟΥΣ νέα σελίδα μέσα από τον σύνδεσμο «Βιβλιοθηκονόμος» (<http://librarian.seab.gr/index.php/el/>) του ΣΕΑΒ, με την ονομασία «**ILSaS**» (<http://librarian.seab.gr/index.php/el/%CE%B9lsas>), ο οποίος ενημερώνεται με όλα τα πρακτικά, τις δραστηριότητες και τις αποφάσεις της ΟΠΕΚ.

### ▪ Σχεδιασμός - Προτάσεις για το 2017

Η ΟΠΕΚ για το 2017 προτίθεται να συνεχίσει το έργο της και συγκεκριμένα να προβεί σε:

- Εμπλουτισμό των φορμών εργασίας (templates) και για άλλα είδη υλικού εκτός των προαναφερομένων.
- Έλεγχο και διόρθωση νέων εγγραφών από την έναρξη λειτουργίας του συστήματος μέχρι σήμερα.
- Σχεδιασμό διαμόρφωσης πολιτικής για τη διενέργεια ποιοτικού ελέγχου όλων των παλαιών εγγραφών. Διερεύνηση πρότασης συστηματικής διόρθωσης του καταλόγου.
- Σύναψη συνεργασίας με την Ομάδα Καταλογογράφησης της Εθνικής Βιβλιοθήκης για την ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων που θα συντελέσουν στη διαμόρφωση μιας αποτελεσματικής πολιτικής για ολόκληρη την ελληνική βιβλιοθηκονομική κοινότητα.
- Εκπαίδευση των εξουσιοδοτημένων βιβλιοθηκονόμων στο πρότυπο RDA.

Ήδη, το πρότυπο RDA εμφανίζεται στον κατάλογο του ILSaS σε εκείνες τις εγγραφές που έχουν «κατέβει» (remote) στο σύστημα μέσω της δυνατότητας που δίνεται. Παρόλα αυτά, αποτελεί ένα πρότυπο με το οποίο δεν υπάρχει πρότερη εξοικείωση του προσωπικού των βιβλιοθηκών. Προκειμένου λοιπόν, να προχωρήσει ο ILSaS στον εκσυγχρονισμό του καταλόγου με την υιοθέτηση των κανόνων RDA είναι απαραίτητο να έχει προηγηθεί ενημέρωση και εκπαίδευση για όλο το εμπλεκόμενο προσωπικό.

## **5. Πορίσματα - Σχόλια**

Η αναγκαιότητα και η συνεχής λειτουργία της ΟΠεΚ ολοκληρώνοντας τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της, κρίνεται αναμφισβήτητα από τα μέλη της επιτακτική.

Η προσφορά της διαπιστώνεται τόσο στη διαμόρφωση του ενιαίου πλαισίου χρήσης των προτύπων στα οποία στηρίζεται η εργασία της καταλογογράφησης, όσο και γενικότερα στη δυνατότητα της εφαρμογής στην πράξη της έννοιας «συνεργασία». Ο διάλογος με τους συναδέλφους, η καταγραφή των προβλημάτων, ο τρόπος αντιμετώπισής τους, και η λήψη αποφάσεων αποτελεί μια δυνατότητα που μέχρι πρότινος δεν ήταν στη διάθεση βιβλιοθηκονόμου.

Η υλοποίηση του έργου του ILSaS βάζει τα θεμέλια εκσυγχρονισμού των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, όχι μόνο στο κομμάτι που αφορά το πληροφοριακό σύστημα το οποίο στηρίζει τις λειτουργίες των βιβλιοθηκών μας, αλλά και στο κομμάτι που αυτό επικοινωνείται στον τελικό χρήστη. Ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός που ωθεί 26 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες να διαχειρίζονται ένα πληροφοριακό σύστημα, φέρνει και μια άλλη «καινοτομία» για τα ελληνικά βιβλιοθηκονομικά δεδομένα, υλοποιώντας παράλληλα μια ανάγκη ετών: αυτή, της έμπρακτης πλέον συνεργασίας μεταξύ των επαγγελματιών του χώρου σε λειτουργικά θέματα για την καθιέρωση πολιτικών, με απώτερο στόχο τη βέλτιστη κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών των τελικών χρηστών.

Η Ομάδα Περιγραφικής Καταλογογράφησης (ΟΠεΚ) της ΔΕΕΠΜ του ILSaS

Ελένη Παπαδάτου (ΚΟΥΣ) / Συντονίστρια

Σταυρούλα Κουρή (ΚΟΥΣ)

Μαρία Καπνίζου (Βιβλιοθήκη ΕΜΠ)

Έλλη Άνθη (Βιβλιοθήκη Ιονίου Πανεπιστημίου)

Κωνσταντία Κακάλη/Ελένη Κρητικού (Βιβλιοθήκη Παντείου Πανεπιστημίου)

Ιφιγένεια Βαρδακώστα (Βιβλιοθήκη Χαροκοπείου Πανεπιστημίου)

Χριστίνα Δεληόγλου (Βιβλιοθήκη Οικονομικού Πανεπιστημίου)

Ευαγγελία Τσώλα (Βιβλιοθήκη ΕΚΠΑ)

Χαρά Ντουντουνάκη (Βιβλιοθήκη Πολυτεχνείου Κρήτης)

Κατερίνα Βουτυράκη (Βιβλιοθήκη ΤΕΙ Κρήτης)

Μαρίνα Ραπανάκη (Βιβλιοθήκη ΔΠΘ)

Αναστασία Κωστοπούλου (Βιβλιοθήκη ΤΕΙ Αθήνας)

Κωνσταντία Μπάντρα (Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

Μαριάννα Γούσια (Βιβλιοθήκη ΤΕΙ Ηπείρου)

---